Antti Tuomainen

DŮL

KNIHA ZLIN

This work has been published with the financial assistance of FILI– Finnish Literature Exchange.

Tato kniha vychází s finančním přispěním FILI – Informačního centra finské literatury.

Copyright © Antti Tuomainen, 2015
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Vladimír Piskoř, 2016

ISBN 978-80-7473-485-4

1.

Důlní areál měl v průměru několik kilometrů, nacházeli jsme se na jeho západní hranici. Zajel jsem s autem k pravému okraji parkoviště a vypnul jsem motor. Vítr metal sníh do oken. Vločky o šíři palčáků létaly vodorovně i kolmo a občas se sdružovaly do velkých vírů roztočených kolem své osy, dokud nevyletěly z dráhy a nezaútočily jako hejno komárů.

„Co tu budem dělat?“

Vytáhl jsem klíček ze zapalování.

„Hledat pravdu,“ odpověděl jsem.

Rantanen si sepnul ruce v klíně.

„V tomhle počasí to půjde určitě snáz než fotit.“

Utáhl jsem si šálu, nasadil si kulich a zkontroloval kapsy. Telefon, zápisník, pero, rukavice. Otevřel jsem dveře. Sníh udeřil velkou studenou dlaní.

„Klíčky,“ slyšel jsem Rantanena zakřičet.

„Foťák,“ řekl jsem.

Jari Rantanen, padesát čtyři, právě tak akorát ve věku, aby si dávno zvykl na snadný mediální chlebíček. Člověk se učí rychle. Dobré i špatné. Návyky jsou nakažlivé jako chřipka.

Budova vrátnice se zrcadlovými okny vypadala jako pohraniční stanice uzavřené země. Na zdi stálo velkým hůlkovým písmem PROPUSTKY. Za budovou se třepotaly vlajky důlní společnosti. Nechápal jsem, proč musejí být tři, každá na samostatném stožáru.

Vločky se mi lepily na obličej, tály. Vítr profukoval džíny i dlouhé spodky, péřová bunda poskytovala vět-

ší ochranu. Po několika krocích jsem získal pocit, jako bych kráčel jen v bundě uprostřed sněžného pole. Za budovou vrátnice se zvedaly provozy důlního areálu, drtírny, sedimentační nádrže, haldy. Vystoupal jsem po schůdcích k zavřeným dveřím a zmáčkl zvonek. Dveře se otevřely. Rázem mě oblilo teplo. Muž, který mi otevřel, měl na sobě bundu důlní společnosti, hlavu mu z nějakého důvodu chránila přilba.

„Přišel jsem si pro propustku," sdělil jsem.

Muž nevysokého vzrůstu byl snědý a okolí jeho úst se jaksi neurčitě jevilo ušpiněné.

„Propustku?"

Pokývl jsem k metr a půl vysoké ceduli na zdi.

„Támhle stojí, že je tady vydáváte."

„Nevydáváme."

„Jak se tedy dá do důlního areálu dostat?"

„Nedá."

„Jsem novinář. Pracuju na reportáži."

„To musíte kontaktovat ústředí v Helsinkách. Tam seděj lidi, co odpovídaj za komunikaci."

„A co lidi, který zajišťujou každodenní provoz dolu? Ty jsou snad tady?"

Muž se tvářil, že přemýšlí.

„Počkejte na parkovišti," zabručel a zavřel dveře.

Sešel jsem po schůdcích a zůstal stát vedle dodávky. Nabízela jakés takés závětří, poskytovala krátké oddechové pauzy před zvířeným sněhem a ochranu před vichrem.

Deset hodin jízdy, ledové parkoviště.

Jsem tu o své vůli. Od anonymního mailu uplynulo sotva čtyřiadvacet hodin.

„Dobrý den."

Příchod toho muže jsem nepostřehl. Což bylo zvláštní s ohledem na jeho rozměry. Možná kroky ztlumil sníh, možná jejich tíhu odvál s sebou vítr.

„Janne Vuori, z deníku Helsingin Päivä."

Ruku měl jako vidlici vysokozdvižného vozíku.

„Antero Kosola. Bezpečnostní technik. Vy tady prej děláte reportáž."

Hlas zněl tak klidně a vřele, až se zdálo, že musí rozpouštět okolní sníh. Kosola měřil dobrých sto devadesát a vážit musel metrák. Všechno na něm bylo široké: ramena, brada, ústa, nos. Úzké měl jenom tváře. Hnědé oči, sametový hlas. Nehledě na jeho mohutnost, bylo v něm cosi drobného, jako ve slonovi, který se přece jen umí pohybovat v obchodě s porcelánem. Černá vlněná čepice mu těsně obepínala velkou kulatou hlavu. Usmíval se.

„Promluvíme si neoficiálně?" zeptal jsem se.

„Tak říkajíc off the record?"

„Jo."

„Jsem už dost starej na to, abysem o novinářích věděl jedno. Novinář není nikdy off the record."

No vida. Dívali jsme se na sebe.

„Můžu se zeptat, kdo je váš nadřízený?"

Slunečný úsměv. Žádná odpověď.

„Jak dlouho pracujete v tomhle podniku?" zeptal jsem se pak.

„Od tý doby, co se začalo s těžbou. Dva a půl roku."

„Běží všechno bez problémů? Jak těžbu ovlivňuje sníh a zima? Může například dlouhotrvající sněžení způsobit problémy?"

„To jako tohle?" Kosola vzhlédl k nebi a tvářil se, jako by si padajícího sněhu všiml až teď. „V Helsinkách by to určitě byla zpráva dne. Ovšem vyrazit sem v polobotkách moc chytrý není."

Podíval se mi na nohy. Moje kožené kotníkové boty vypadaly jako baletní střevíčky.

„Vybavení se dá koupit ve městě," řekl s laskavostí průvodce. „Pokud tady máte v úmyslu zůstat."

Nic jsem neřekl.

„Máte?“ zeptal se znovu.

Už jsem chtěl něco říct, když se vedle mě objevil Rantanen. Představil jsem oba muže navzájem. Otázal jsem se, jestli si můžeme Kosolu vyfotit.

„Raději ne,“ odmítl. „Na fotkách mi to nesluší.“

„Vyjde to spolu s reportáží o dole.“

„Vždyť já ani nemyslel, že to chcete do módní přílohy. Můžu se vás na něco zeptat? Proč tu jste? Ústředí je v Helsinkách. Všichni, kdo uměj odpovědět na vaše otázky, jsou tam.“

„Právě proto,“ řekl jsem, „právě proto jsme my tady.“

Kosola se na mě díval a pak pronesl:

„Děkuju, pánové. Musím jít.“

Otočil se a vydal se k budově vrátnice.

„Ještě jednu otázku,“ vykřikl jsem.

Kosola se zastavil a otočil.

„Pro případ, že bychom tu zůstali, na jakým čísle vás můžu zastihnout?“

„Na mobilu,“ pravil a nadiktoval mi číslo, které jsem naťukal do paměti telefonu. Hodil jsem si telefon do kapsy a podíval se směrem, kterým Kosola odešel. Neviděl jsem ho, dokonce ani stopy ve sněhu. Z nějakého důvodu mi v duchu naskočila věta z obdrženého mailu.

Kopeme si vlastní hrob.